

Premiera książki *Antologia spojrzeń. Getto warszawskie – fotografie i filmy* już 29 czerwca

Anthology of Glances. The Warsaw Ghetto: Photographs and Films

Autor nieznany, delegacja American Jewish Joint Distribution Committee, największej żydowskiej organizacji pomocowej na świecie, ruiny fotografuje Herman Gilman, obok niego Józef Barski (sekretarz generalny Jointu w Warszawie), 1946 r., odbitka fotograficzna, Archiwum Krzysztofa Czajki-Kalinowskiego

Niepublikowane wcześniej zdjęcia z powstania w getcie warszawskim, kadry z prawdopodobnie jedyne zachowanego filmu z okresu walk, nagrania jednostek propagandowych i amatorów, fotografie robione przez żołnierzy, mieszkańców getta i członków ruchu oporu. *Antologia spojrzeń. Getto warszawskie – fotografie i filmy* to poruszająca wizualna opowieść o utworzeniu getta, jego funkcjonowaniu, powstańczym zrywie, likwidacji i trwaniu miejsca po nim. Na album składa się obszerny wybór fotografii oraz kadrów filmowych powstałych w getcie warszawskim i jego ruinach w latach 1940–1948. Premiera książki autorstwa Anny Duńczyk-Szulc i Agnieszki Kajczyk już 29 czerwca.

Publikacja książki towarzyszy obchodom 80. rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim. Punkt kulminacyjny obchodów w Muzeum Warszawy przypadnie na październik tego roku, kiedy w ramach wystawy głównej Muzeum Warszawy zostanie

otwarta ekspozycja Świadectwa getta warszawskiego opowiadająca o losach mieszkańców dawnej dzielnicy północnej. Wystawa zostanie włączona do stałej ekspozycji Muzeum i uzupełni ją o historię żydowskiej ludności Warszawy.

*– Powstanie w getcie warszawskim to jedno najważniejszych wydarzeń w historii Żydów polskich – historycznie i symbolicznie. Niemal od razu stało się ważnym elementem pamięci zbiorowej o Zagładzie oraz przedmiotem badań historyków: na jego temat na przestrzeni 80 lat powstały dziesiątki artykułów i książek. Zarazem, choć wiadomo o tym wydarzeniu bardzo dużo, wiele pytań pozostaje bez odpowiedzi. Ogromnym wyzwaniem dla badaczy jest ograniczony korpus źródeł dotyczących powstania – zarówno pisanych, jak i wizualnych. Obrazy zgromadzone w albumie **Antologia spojrzeń. Getto warszawskie – fotografie i filmy** poszerzają ten zbiór o kadry z prawdopodobnie jedyne zachowanego filmu z okresu walk i dotąd praktycznie nieznane zdjęcia wykonane przez tych, którzy na powstanie patrzyli z boku – pisze Maria Ferenc w *Antologii Spojrzeń*.*

Agnieszka Kajczyk skupia swoją uwagę na filmie, Anna Duńczyk-Szulc – na fotografii. Bogaty materiał ukazuje zwielokrotnione spojrzenia na Warszawę tamtego okresu. Składają się na nie filmy jednostek propagandowych i amatorów, fotografie robione przez żołnierzy i członków ruchu oporu, kobiety i mężczyzn. Zebranie ich obok siebie daje zaskakujący efekt – rozmnożenia punktów widzenia, kierunków ujęć, pór dnia, jak również sposobów fotografowania i towarzyszących im emocji.

W niniejszej publikacji interesują nas spojrzenia wojskowych niemieckich i polskich, mieszkańców Warszawy oraz zamkniętych w getcie Żydów, powstańców warszawskich i bojowników getta, filmowców amatorów lub zawodowców, artystów tworzących autorskie wizje, a także albumy pamiątkowe ze swoją wewnętrzną strukturą, zwykle chronologiczną, które opowiadają o wojennych doświadczeniach autora, autorki lub zbiorowości. Korzystamy w ten sposób z różnych obiegu fotografii i filmów – prywatnych, konspiracyjnych, propagandowych – robionych na zamówienie władz okupacyjnych bądź podziemnych, osób i organizacji – pisze Anna Duńczyk-Szulc, współautorka książki.

Prezentowany w książce materiał staje się uniwersalną opowieścią o praktykach obrazowania podczas wojny, umożliwia czytelnikowi opowiedzenie się po stronie ofiar dzięki odzyskaniu znaczenia kadrów i poznaniu intencji autorów. Wizualna opowieść o tworzeniu getta, jego funkcjonowaniu, powstańczym zrywie, likwidacji i trwaniu miejsca po getcie łączy się w jedną historię funkcjonującą w różnych pamięciach, narracjach i krajach – w Polsce,

Niemczech, Stanach Zjednoczonych czy Izraelu. Łączenie obrazów i organizowanie ich wokół miejsc, wydarzeń, osób pozwala zapanować nad tym rozległym materiałem, opisać go, zrozumieć i pamiętać.

Polsko-angielski album ***Antologia spojrzeń. Getto warszawskie – fotografie i filmy*** wydany wspólnie przez Muzeum Warszawy i Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma zbiera bogaty materiał z polskich i światowych archiwów fotograficznych. Opublikowane w książce fotografie i filmy pochodzą z Żydowskiego Instytutu Historycznego i Muzeum Warszawy, a także z instytucji polskich (Instytutu Pamięci Narodowej, Archiwum Państwowego w Warszawie, Archiwum Akt Nowych, Filmoteki Narodowej – Instytutu Audiowizualnego), izraelskich (Yad Vashem, Ghetto Fighters' House), amerykańskich (United States Holocaust Memorial Museum, YIVO) i niemieckich (Bundesarchiv).

Autorami tekstów są m.in. uznana badaczka Janina Struk, autorka pionierskiej monografii *Holokaust w fotografiach. Interpretacja dowodów*, oraz dr Tomasz Szerszeń, antropolog kultury, autor nagradzanej książki *Wszystkie wojny świata*.

Anna Duńczyk-Szulc – absolwentka Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego. Jest współkuratorką wystawy stałej w Żydowskim Instytucie Historycznym *Czego nie mogliśmy wyrzucić światu* i redaktorką książki *Rozproszony kontakt. Fotografie z Archiwum Ringelbluma na nowo odczytane*. Obecnie pełni funkcję wicedyrektorki Muzeum Warszawy.

dr Agnieszka Kajczyk – kulturoznawczyni, historyczka, kierowniczką Działu Dokumentacji Dziedzictwa w Żydowskim Instytucie Historycznym im. E. Ringelbluma. Autorka książki *Nalewki. Opowieść o nieistniejącej ulicy*, współautorka *Archiwum ważniejszego niż życie* oraz artykułów na temat powojennych filmów żydowskich.

Antologia spojrzeń. Getto warszawskie – fotografie i filmy

Anthology of Glances. The Warsaw Ghetto: Photographs and Films

Premiera: 29 czerwca 2023

Autorki: Anna Duńczyk-Szulc (Muzeum Warszawy), Agnieszka Kajczyk (Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma)

Recenzja naukowa: dr hab. Roma Sendyka, prof. UJ

Projekt graficzny: Anna Nałęcka-Milach

Wydawcy: Muzeum Warszawy, Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma

Więcej informacji: <https://muzeumwarszawy.pl/wkrotce-antologia-spojrzen/>

Obchody 80. rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim w Muzeum Warszawy w drugiej połowie roku

29.06 (czwartek), godz. 18.00, Żydowski Instytut Historyczny

Spotkanie premierowe książki *Antologia spojrzeń. Getto warszawskie – fotografie i filmy*

Spotkanie z Anną Duńczyk-Szulc (Muzeum Warszawy) i Agnieszką Kajczyk (Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma)

***Moi Ver* – wystawa w siedzibie głównej Muzeum Warszawy**

12.10.2023–4.02.2024

Otwarcie wystawy 12.10 (czwartek), godz. 11.00–19.00

Kuratorki: Karolina Ziębińska-Lewandowska (Muzeum Warszawy), Julie Jones (Centre Pompidou)

Moi Ver – czyli Moshe Vorobeichic – do tej pory nieodkryty awangardowy malarz i fotograf, absolwent Bauhausu, uczeń Fernanda Légera i László Moholyego-Nagya, stanie się bohaterem monograficznej wystawy przygotowanej przez Centre Pompidou i Muzeum Warszawy. Na pokaz złożą się ponad trzysta fotografii, obrazów, plakatów i publikacji pochodzących z archiwum artysty i kilku międzynarodowych kolekcji.

24.10 (wtorek), godz. 18.00, Muzeum Warszawy, siedziba główna

Otwarcie wystawy *Świadectwa getta warszawskiego* w ramach wystawy głównej Muzeum Warszawy

Kuratorka: Anna Duńczyk-Szulc

Wystawa *Świadectwa getta warszawskiego* stanie się stałą częścią wystawy głównej Muzeum Warszawy. Gabinet ukazujący losy żydowskiej ludności w czasie okupacji dopełni

historię zniszczenia miasta i losów jego mieszkańców w okresie drugiej wojny światowej. Wśród materialnych świadectw, które zostaną w nim zaprezentowane, są zabytki archeologiczne z obszaru dawnej dzielnicy północnej. Odślaniają one fragment życia nieistniejącej społeczności, którego ślady w wielu częściach Warszawy nadal pozostają ukryte pod ziemią. Na wystawie zaprezentowane zostaną również liczne świadectwa wizualne, które ukazują najbardziej dramatyczne momenty i przełomowe wydarzenia z czasów funkcjonowania warszawskiego getta. Materiał upamiętnia historię Zagłady Żydów i dokumentuje próby odbudowy społeczności na ruinach miasta.

Więcej informacji: <http://muzeumwarszawy.pl/>

Kontakt dla mediów:

Julia Golachowska

Dział Promocji i Marketingu

Muzeum Warszawy

tel. +48 22 277 43 94

julia.golachowska@muzeumwarszawy.pl

